

Rozliczanie kontraktów finansowych zawartych na TGE

Marek Onichimowski

Dyrektor Projektu – Rynek Finansowy

Uczestnictwo w IRR IRGiT

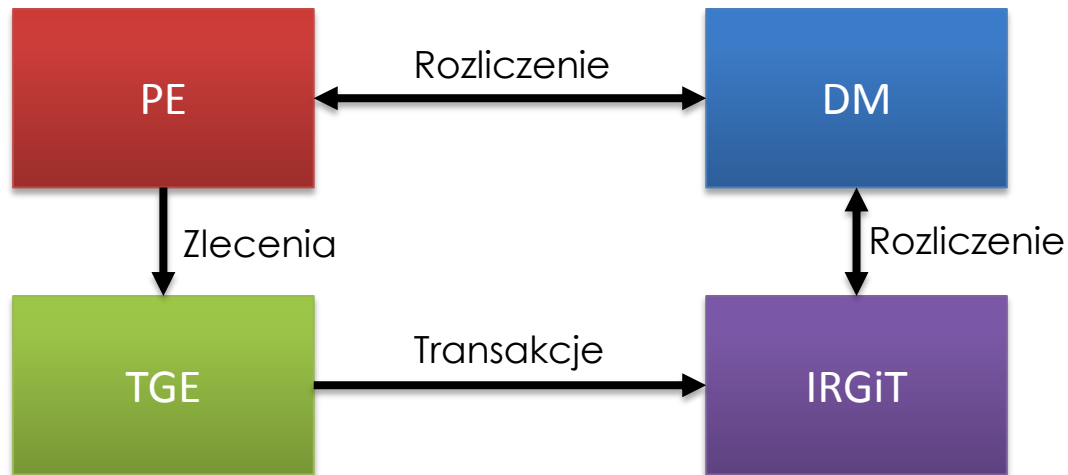
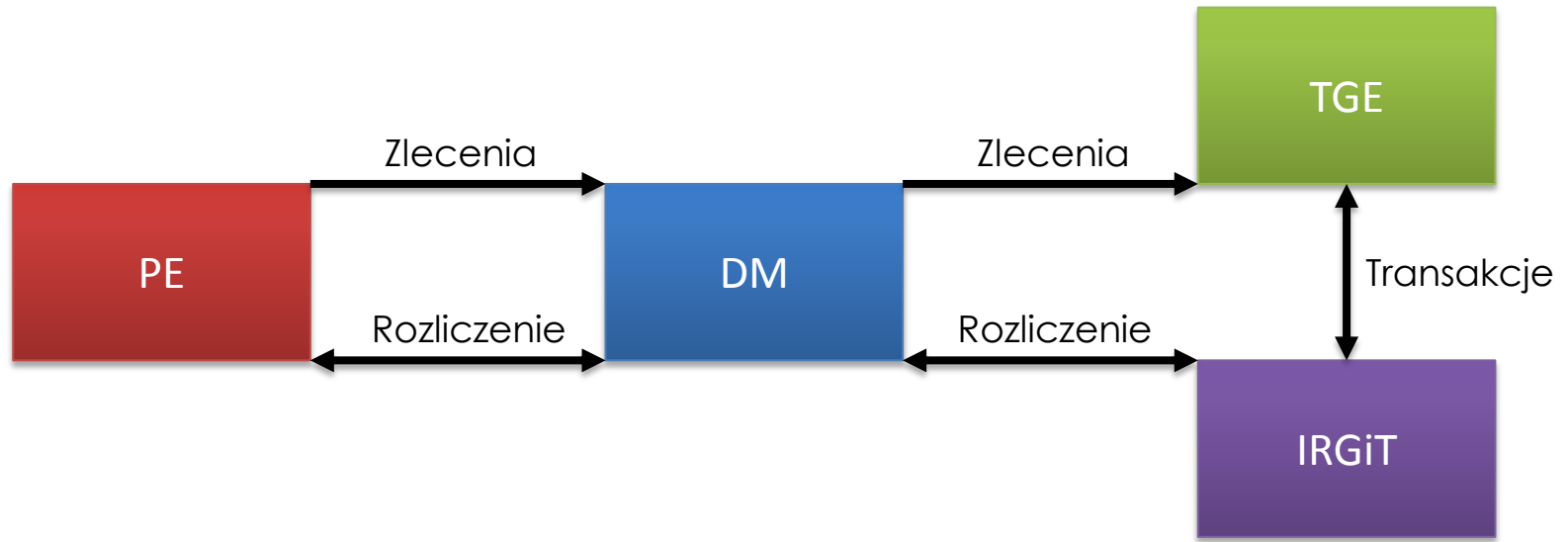
Uczestnikami w IRR IRGiT mogą być:

1. spółki prowadzące Giełdy,
2. spółki prowadzące ASO,
3. firmy inwestycyjne,
4. inne niż wymienione w pkt 1 – 2 krajowe instytucje finansowe, w tym w szczególności banki, jeżeli ich uczestnictwo ma na celu współdziałanie z Izbą w zakresie rozliczania transakcji zawieranych na rynkach finansowych,
5. zagraniczne firmy inwestycyjne oraz zagraniczne osoby prawne prowadzące działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału.

Uczestnicy rozliczający Izbę mogą prowadzić następujące rodzaje działalności wykonywanej na danym rynku instrumentów finansowych:

- ✚ działalność na rachunek własny – w wypadku, gdy uczestnik rozliczający Izbę przyjmuje odpowiedzialność za wykonywanie zobowiązań wynikających z rozliczeń transakcji zawieranych przez niego na rachunek własny,
- ✚ działalność na rachunek klientów – w wypadku, gdy uczestnik rozliczający Izbę przyjmuje odpowiedzialność za wykonywanie zobowiązań wynikających z rozliczeń transakcji zawieranych przez niego na rachunek jego klientów lub przez inny podmiot na rachunek klientów tego uczestnika rozliczającego,
- ✚ reprezentant członka Giełdy – w wypadku, gdy uczestnik rozliczający Izbę przyjmuje odpowiedzialność za wykonywanie zobowiązań wynikających z rozliczeń transakcji zawieranych przez inny podmiot,

Przedsiębiorstwo energetyczne w procesie rozliczeń

Rozrachunek RIF

- IRGiT rozlicza rynek finansowy futures prowadzony przez TGE oraz organizuje i zarządza systemem gwarantowania tych rozliczeń
- skład systemu gwarantowania rozliczeń:
 - depozyty zabezpieczające,
 - depozyty transakcyjne,
 - limity otwartych pozycji przydzielane Uczestnikom Izby,
 - bieżące rozrachunki (Mark-to-Market),
 - ostateczne rozrachunki,
 - fundusz gwarancyjny.

Depozyt transakcyjny

- Minimalna wpłata: **70 000 zł**
- Uczestnik może wnieść wyższą opłatę, jeżeli chce otwierać więcej pozycji.
- IRGiT na bieżąco monitoruje otwierane pozycje (oraz zmianę wartości pozycji otwartych na poprzednich sesjach) i szacuje depozyt zabezpieczający dla nich.
- Jeżeli szacowany depozyt zabezpieczający Uczestnika jest blisko depozytu transakcyjnego IRGiT wzywa do wniesienia dodatkowego depozytu zabezpieczającego lub zamknięcia części pozycji.
- Jeżeli Uczestnik nie reaguje na wezwanie IRGiT blokuje możliwość otwierania nowych pozycji temu Uczestnikowi i wszystkim Członkom Giełdy, dla których pełni funkcję Uczestnika Rozliczającego.
- IRGiT może, na wniosek Uczestnika Rozliczającego, zablokować możliwość otwierania pozycji Członkowi Giełdy, dla którego ten Uczestnik pełni funkcję Uczestnika Rozliczającego.

Depozyty zabezpieczające – parametry ryzyka

Przykładowe parametry ryzyka:

- Dla okresów miesięcznych: **5,55%**
- Dla okresów kwartalnych: **3,91%**
- Dla okresów rocznych: **3,69%**

Uchwała Zarządu IRGiT w sprawie wysokości parametrów zostanie opublikowana najpóźniej na miesiąc przed uruchomieniem rynku.

Obliczanie depozytów dla poszczególnych kontraktów - przykład

notowane kontrakty/
dienne kursy
rozliczeniowe/
otwarte
pozycje/parametr
ryzyka/depozyt

					Y_16	Y_17	Y_18			
					162,55	164,75	166,95			
					10	3	-1			
					3,69%	3,69%	3,69%			
					526 872,66 zł	159 763,35 zł	53 965,59 zł			
Q_3-15			Q_4-15	Q_1-16	Q_2-16					
165,10			155,24	158,88	162,52					
8			1	-12	-10					
3,91%			3,91%	3,91%	3,91%					
114 028,36 zł			13 408,37 zł	162 735,00 zł	138 782,98 zł					
M-06-15	M-07-15	M-08-15								
163,57	163,05	166,00								
25	-9	-4								
5,55%	5,55%	5,55%								
163 406,43 zł	60 593,95 zł	27 417,89 zł								
okres dostawy nominat (MWh)	VI 2015	VII 2015	VIII 2015	IX 2015	X-XII 2015	I-III 2016	IV-VI 2016	VII-XII 2016	2017	2018
	720	744	744	720	2209	2183	2184	4417	8760	8760
Depozyt wstępny	163 406,43 zł	99 016,55 zł	65 840,49 zł	37 183,16 zł	13 408,37 zł	293 673,41 zł	269 781,37 zł	264 935,86 zł	159 763,35 zł	53 965,59 zł

Depozyt dla portfela

1 420 974,58 zł

Kompensowanie pozycji – współczynnik na kontrakt - przykład

W celu optymalizacji wysokości depozytów IRGiT zamierza wprowadzić kompensowanie pozycji na kontraktach ze względu na okres wykonania kontraktu. W danym okresie będzie obowiązywał kurs i parametr dla kontraktu, o krótszym terminie wykonania.

		Q_3-15			Q_4-15	Y_16		Y_17	Y_18	
notowane kontrakty	M-06-15	M-07-15	M-08-15			Q_1-16	Q_2-16			
okres dostawy	VI 2015	VII 2015	VIII 2015	IX 2015	X-XII 2015	I-III 2016	IV-VI 2016	VII-XII 2016	2017	2018
parametr ryzyka	5,55%	5,55%	5,55%	3,91%	3,91%	3,91%	3,91%	3,69%	3,69%	3,69%

Przykład wyliczenia depozytu dla portfela – nettowanie pozycji

					Y_16		Y_17	Y_18		
					162,55		164,75	166,95		
					10		3	-1		
notowane kontrakty/ dzienne kursy rozliczeniowe/ otwarte pozycje	Q_3-15			Q_4-15	Q_1-16	Q_2-16				
	165,10			155,24	158,88	162,52				
	8			1	-12	-10				
	M-06-15	M-07-15	M-08-15							
	163,57	163,05	166,00							
	25	-9	-4							
okres dostawy	VI 2015	VII 2015	VIII 2015	IX 2015	X-XII 2015	I-III 2016	IV-VI 2016	VII-XII 2016	2017	2018
nominał (MWh)	720	744	744	720	2209	2183	2184	4417	8760	8760
saldo pozycji	25	-1	4	8	1	-2	0	10	3	-1
kurs rozliczeniowy	163,57	163,05	166,00	165,1	155,24	158,88	162,52	162,55	164,75	166,95
parametr ryzyka	5,55%	5,55%	5,55%	3,91%	3,91%	3,91%	3,91%	3,69%	3,69%	3,69%
Depozyt wstępny	163 406,43	6 732,66	27 417,89	37 183,16	13 408,37	27 122,50	-	264 935,86	159 763,35	53 965,59
Depozyt dla portfela	753 935,80									

Depozyt dla jednej pozycji na poszczególnych kontraktach - przykład

				Y_16		Y_17	Y_18			
				162,55		164,75	166,95			
				10		3	-1			
notowane kontrakty/ dzienne kursy rozliczeniowe/ otwarte pozycje			Q_3-15	Q_4-15	Q_1-16	Q_2-16				
			165,10	155,24	158,88	162,52				
			8	1	-12	-10				
M-06-15	M-07-15	M-08-15								
163,57	163,05	166,00								
25	-9	-4								
okres dostawy	VI 2015	VII 2015	VIII 2015	IX 2015	X-XII 2015	I-III 2016	IV-VI 2016	VII-XII 2016	2017	2018
nominat (MWh)	720	744	744	720	2209	2183	2184	4417	8760	8760
saldo pozycji	25	-1	4	8	1	-2	0	10	3	-1
kurs rozliczeniowy	163,57	163,05	166,00	165,1	155,24	158,88	162,52	162,55	164,75	166,95
parametr ryzyka	5,55%	5,55%	5,55%	3,91%	3,91%	3,91%	3,91%	3,69%	3,69%	3,69%
Depozyt wstępny	163 406,43	6 732,66	27 417,89	37 183,16	13 408,37	27 122,50	-	264 935,86	159 763,35	53 965,59

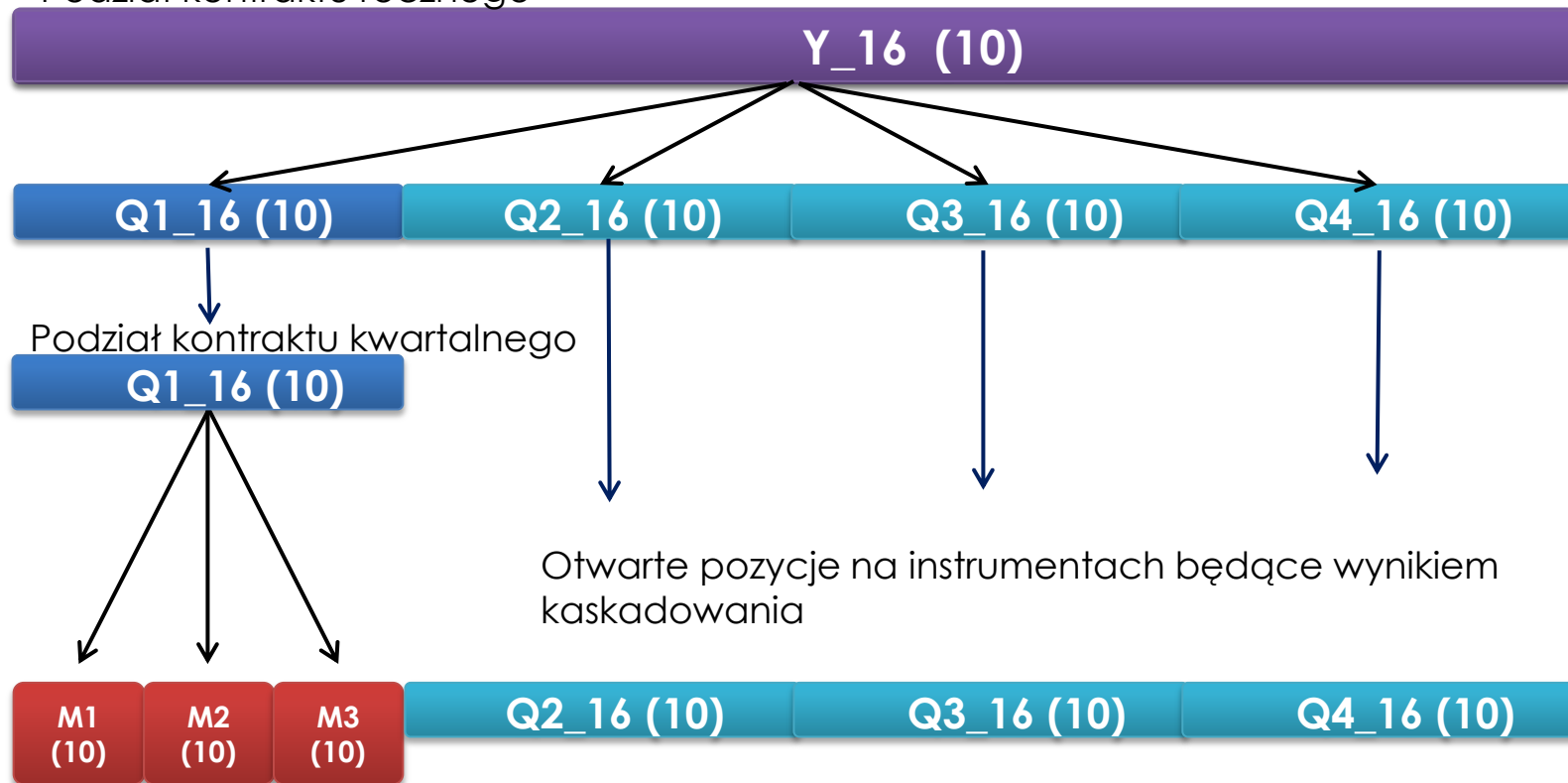
Depozyt dla portfela

753 935,80

Kaskadowanie

Liczba (wartość) otwartych pozycji na kontrakcie rocznym (2016) równa się sumie liczby (wartości) otwartych pozycji na „skaskadowanych kontraktach” miesięcznych i kwartalnych

Podział kontraktu rocznego

2016

Kaskadowanie a depozyty - przykład

Depozyty przed kaskadowaniem - dzień T-1

Kontrakt / Otwarte pozycje	Y_16					
	1					
	Q_2-16			Q_3-16		Q_4-16
	0			0		0
M-01-16	M-02-16	M-03-16				
0	0	0				

Nominat okresu / kurs rozliczeniowy / saldo pozycji	744	696	743	2184	2208	2209
dla okresu / parametr ryzyka / depozyt	155,00	155,00	155,00	160,00	155,00	150,00
	1	1	1	1	1	1
	5,55%	5,55%	5,55%	3,91%	3,91%	3,91%
	6400,26	5987,34	6391,66	13663,10	13381,58	12955,79

Depozyt dla portfela **58779,73**

Depozyty po kaskadowaniu - dzień T

Kontrakt / Otwarte pozycje	Q_2-16				Q_3-16	Q_4-16
	1				1	1
	M-01-16	M-02-16	M-03-16	M-04-16		
	1	1	1	0		

Nominat okresu / kurs rozliczeniowy / saldo pozycji	744	696	743	720	1464	2208	2209
dla okresu / parametr ryzyka / depozyt	155,00	155,00	155,00	160,00	160,00	155,00	150,00
	1	1	1	1	1	1	1
	5,55%	5,55%	5,55%	5,55%	3,91%	3,91%	3,91%
	6400,26	5987,34	6391,66	6393,60	9158,78	13381,58	12955,79

Depozyt dla portfela **60669,01**

Mark-to-market

- Obliczany codziennie na zakończenie sesji.
- Do jego wyliczenia wykorzystywany jest Dzienny Kurs Rozliczeniowy (DKR) wyliczany i publikowany przez Towarową Giełdę Energii S.A.
- Równaniu do rynku podlegają zarówno pozycje otwarte na bieżącej sesji, jak i na poprzednich sesjach.
- Kursem odniesienia dla pozycji otwartych na bieżącej sesji jest kurs otwarcia pozycji.
- Kursem odniesienia dla pozycji otwartych na poprzednich sesjach jest DKR z dnia poprzedniego.
- Płatności z tytułu M2M będą realizowane w następnym dniu roboczym.

Mark-to-market po kaskadowaniu - przykład

Kontrakt	Y-16			
Nominał	8784			
DKR	162,55			
Wartość pozycji	1 427 839,20			
Kontrakt	Q1	Q2	Q3	Q4
Nominał	2183	2184	2208	2209
DKR	158,88	162,52	165,34	162,95
Wartość pozycji	346 835,04	354 943,68	365 070,72	359 956,55
Kontrakt	M1	M2	M3	
Nominał	744	696	743	
DKR	158,67	160,51	157,91	
Wartość pozycji	118 050,48	111 714,96	117 327,13	

Dla jednej pozycji długiej w kontrakcie rocznym

Równanie kontraktu rocznego do kursów kontraktów kwartalnych: 1 033,21 zł

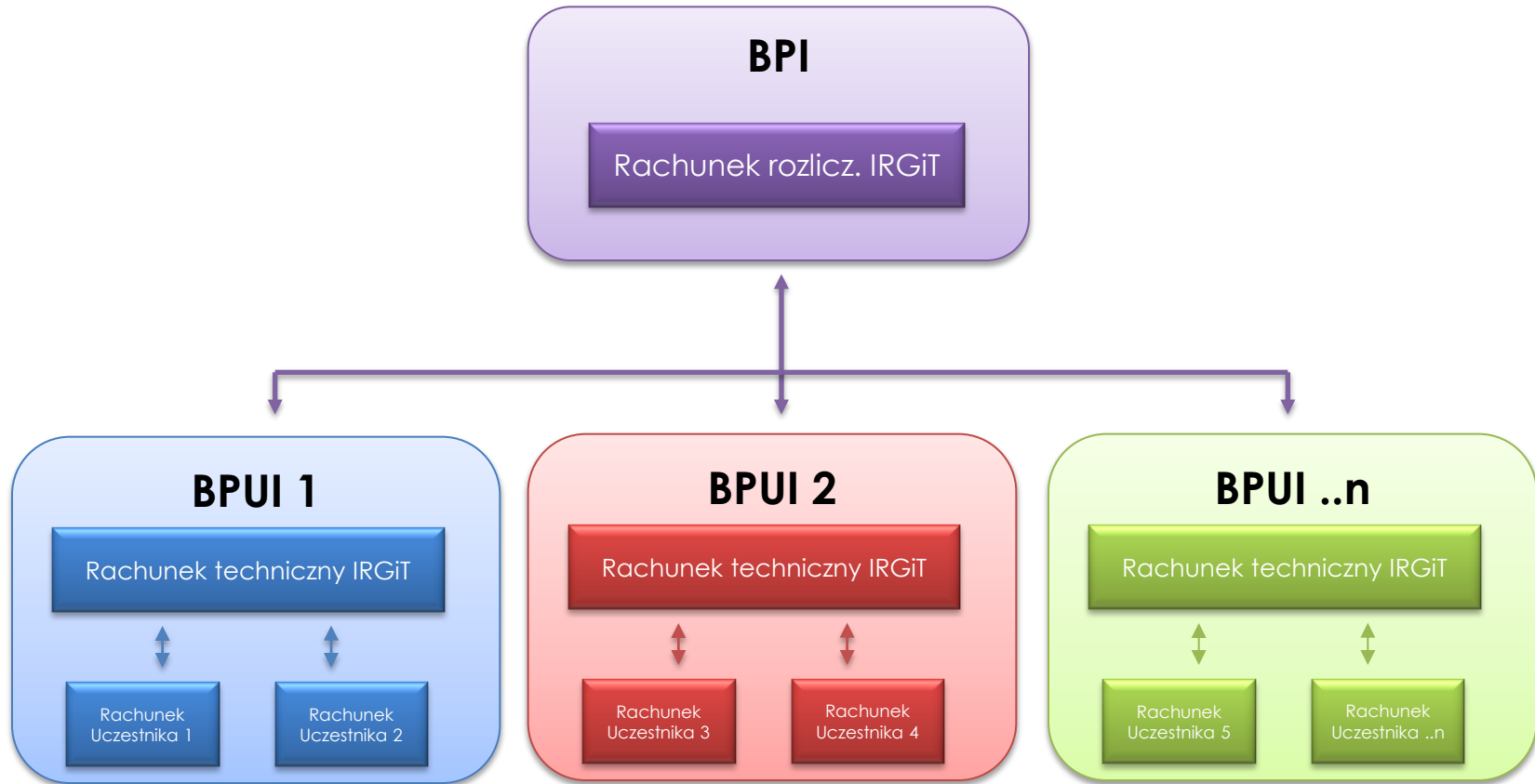
Równanie kontraktu kwartalnego do kursów kontraktów miesięcznych: -257,53 zł

Wartość M2M po kaskadowaniu: **775,68 zł**

Fundusz gwarancyjny

- ✉ tworzony z wpłat Uczestników Izby,
- ✉ wpłaty do funduszu wyliczane ze względu na zaangażowanie na rynku,
- ✉ aktualizowany co miesiąc,
- ✉ minimalna wpłata do funduszu: **80 000 zł**,
- ✉ pierwsza wpłata w wysokości trzykrotności wpłaty minimalnej,
- ✉ wykorzystany w przypadku niewypłacalności Uczestnika Izby, gdy depozyty zabezpieczające okażą się niewystarczające do zamknięcia jego pozycji.
- ✉ W przypadku wykorzystania środków z funduszu w pierwszej kolejności wykorzystywane są środki Uczestnika, którego pozycje są zamykane, a w następnej proporcjonalne z wpłat pozostałych Uczestników.

Ogólny schemat rachunków bankowych uczestniczących w rozrachunku pieniężnym transakcji z RIF

Rozrachunek pieniężny w BPUI

Godzina	Operacja
Dzień N	
Do 16:30	Naliczenie wartości rozliczeniowych przez IRGiT
Do 17:30	Przekazanie uczestnikom Izby raportów rozliczeniowych
Dzień N+1	
Do 8:30	Wykonanie przelewów <u>obciążających</u> Rachunki rozliczeniowe uczestników Izby w BPUI posiadających saldo zobowiązań z tytułu Mark to Market (MtM) i ostatecznego rozrachunku pozycji
10:30-12:00	Wykonanie przelewów <u>uznających</u> Rachunki rozliczeniowe uczestników Izby w BPUI, posiadających saldo należności z tytułu Mark to Market (MtM) i ostatecznego rozrachunku pozycji
12:00-13:00	Operacja dotycząca aktualizacji depozytów zabezpieczających dla RIF. Wykonanie przelewów <u>obciążających</u> Rachunki rozliczeniowe uczestników Izby w BPUI posiadających saldo zobowiązań.
15:00-16:00	Operacja dotycząca aktualizacji depozytów zabezpieczających dla RIF. Wykonanie przelewów <u>uznających</u> Rachunki rozliczeniowe uczestników Izby w BPUI posiadających saldo należności.

Dziękuję za uwagę

marek.onichimowski@irgit.pl

+48 22 341 99 75

